

Gyurkovics Zsuzsa

Ďakujem, dobre

A napokban találkoztam Szarvasról származó kollégámmal, aki ahányszor meglát, mindig mosolyogva, kedvesen rám köszön: „Ako sa máš, Zuzka moja milá!” Erre én válaszolok: „Ďakujem, dobre, Ďurko môj milý!” És minden alkalommal testvéri öleléssel és puszival üdvözljük egymást, és megyünk tovább, mindenki a maga dolgára. Gyurka az Operaházban próbál, én pedig önálló estemre készülök. Érdekes, mind a ketten több mint negyven éve vagyunk Budapesten, és a köszönés mindig így történt. Természetesen a további érdeklődés, kommunikáció az magyarul. Elgondolkodom, hogy milyen gyökerek ezek, amelyek ennyire magától értetődően nyilvánulnak meg. Rájövök, hogy mindkettőnknek a szeretetteljes gyermekkorra tükröződik ebben az ellenállhatatlan, nélkülözhetetlen ismétlődésben.

Sétálva megyek az utcán, van időm gondolkodni; azt veszem észre, hogy a mosoly még a sarokig tart, és valami lelki békesség árad ebből. Akaratlanul is eszembe jut gyermekkorom, kis szülővárosom, Tótkomlós, ahol ehhez hasonló szeretetteljes köszönések, érdeklődések, beszélgetések, természetesen szlovákul történtek, hiszen származásom szlovák. Anyai nagyanyám Gömörből, apai nagyapám Bácskából származik. Az ő őseik 260 évvel ezelőtt telepedtek le szép magyar hazánkban, és becsületes, tisztességes munkával alapítottak családot.

Nos, ebben a közegben nőttem én fel, gyermekkorom ehhez hasonló nyugalommal, zenével, dalokkal teli világ volt. Hatéves koromban kezdtem el magyar iskolába járni, és egy csodálatos, igaz magyartanárom volt, Krasznay Zoltán. Lassan és végérvényesen a magyar nyelv tulajdonosa lettem a mai napig, hogy nagyot ugorjak mindjárt, a Magyar Rádió legszebben beszélő magyar színésznői közé tartozhattam, és ezért nívódíjat is kaptam. Gimnáziumba, majd színművészeti főiskolára kerültem, 18 éves koromban, és hálásan gondolok Tótkomlóásra, ahol szervezett körülmények között már iskolás koromban nagy amatőr színjátszó hagyományok alapjain próbálgattam „kicsi szárnyaimat”, gyermekkorom álmát, hogy színésznő lehessenek.

Épp az elmúlt hónapban ünnepeltük Tótkomlós amatőr színjátszásának százéves évfordulóját, magam nyitottam meg az emlékeket, szlovák nyelven köszöntöttem a kedves vendégeket. Utána persze magyarul rögtönöztem az identitásról egy kis beszédet. A zsúfolt teremben kedves arcok néztek rám, jó érzés volt negyven év után érezni, hogy büszke lehetek származásomra, és ők

is büszkék rám, hiszen Jászai-díjas színésznővé és Tótkomlós díszpolgárává váltam.

Sétám közben tovább gondolkoztam: én magyar színésznő vagyok, Magyarországon születtem, és magyarnak érzem magam, de mégis gazdagabb lettem azokkal az adottságokkal, tulajdonságokkal, amelyeket gyermekkoromban biztosított nekem a környezetem. Nem is csak az egymás közti természetes kedvesség, hanem a tánc, a zene, az irodalom, a versek öröme, amikre nagyszüleim észrevétlenül megtanítottak, például a mai napig emlékszem, hogy vasárnap délelőttöknél, anyai nagyapám gótikus betűkkel írt szlovák énekeskönyvből tanított bennünket, így nem volt csoda, hogy én 1964-ben, amikor a kezembe került Tomas Mann *József és testvérei* gót betűs regényét, minden német barátom csodálkozására, folyékonyan olvastam. Íme, mennyi hatás ér vagy érhet Magyarországon a magamfajta nemzetiségből származó személyeket, embereket, akik életüket és környezetüket is gazdagíthatják a lehetőségek amik ezáltal is adódnak. Ezek példák – a lényeg: állhatatossá válnak a tulajdonságok, ha a gyökereink ilyen emberi, tiszta mélységből erednek, és törhetetlen erőt adnak egy életen keresztül. Így ragaszkodik például az ember a sokra nem vivő tisztességhez, becsülethez, szeretethez, kedvességhez, egymás segítségét soha el nem szalasztó perceihez – és úgy érzem, ezek a tulajdonságok határozottan az otthoni világozból származnak.

Nem szóltam még a szenvedélyről, ami forrásként soha el nem apad, s megtartja ezeket a tulajdonságokat. Azt hiszem, mindennek köszönhetem életem legnagyobb színészi alakítását, Edith Piaf életét úgy tudtam átélni, mint ahogy átélhettem, a szenvedélynek azt a fokát tudtam megközelíteni, ami egyenlő volt ennek a csodálatos művésznek született tulajdonságaival. Sokan vádolnak, hogy színházamat gyakran félretettem családi életem miatt, éveket kihagytam, letettem a kínálkozó lehetőségekről, de amit eddig leírtam, igazolja, hogy ami nekem fontos volt gyermekkoromban, azaz, hogy családi környezetben, teljes szeretetben nőttem fel, az nélkülözhetetlen az én gyermekeim számára is, hiszen egy gyermek sem tehet arról, hogy milyen foglalkozást választottak a szülei. Örömmel osztottam meg tehát magam, és a kiapadhatatlan forrás, amivel, úgy érzem, születtem, ma sem hagy békét, hajt a belső kényszer, az alkotás gyönyörűségét tovább keresni, észrevétlenül készülni valami olyan, élményt adó produkcióra, estre, ami igazolja, hogy csak így lehet élni. Jászai-díjam és minden kitüntetésem mellé legszívesebben családom fényképét tenném most ide, befejezésül, jelezve vele, hogy mint nő így érzem magam teljesnek, két szép fiammal és öt gyönyörű unokámmal, akikben a természet közeli világom kreativitását, génjeikben az ősök igaz értéket teremtő, emberformáló erejét érzem.

